

Norsk Folkeminnelag
Postboks 2372 Solli
0201 Oslo

Kultur- og Kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep.
0030 Oslo

Høringsuttalelse vedrørende UNESCOs konvensjon om vern av immateriell kulturarv

Norsk Folkeminnelag (NFL) gleder seg over at departementet anbefaler ratifikasjonen av UNESCOs konvensjon om vern av immateriell kulturarv. Vi håper at konvensjonen vil føre til at immateriell kultur vil få et sterkere vern enn tilfellet er i dag, og støtten til dette kulturvernet styrkes – ikke på bekostning av materiell kultur, men til felles styrke og gagn. Kulturell utvikling er en dynamisk prosess, og tap av immaterielle kulturminner etterlater seg ikke rester og vrak. Dermed er det vanskelig å tallfeste tap slik tilfellet er med materielle kulturminner. NFL håper at den immaterielle kulturarvens egenart vil styrkes gjennom ratifikasjonen av UNESCO-konvensjonen. Men immateriell kultur er også fortellinger om teknikker, religiøse aspirasjoner, anekdoter og mening, som gir liv til tingene. Den er derfor en viktig, men ofte forsømt del av de menneskeskapte, faste kulturminnene, og immateriell kulturarv er nødvendig for å skape helhetsforståelse.

Når det gjelder konvensjonen, har NFL følgende kommentarer:

Artikkel 13 d) ii samt iii

Både befolkningens tilgang til formidling av immateriell kultur, samt dokumentasjonen av immateriell kultur i Norge må sies å være svært ujevnt fordelt utover landet. Som kjent har det fra tidlig 1800-tall blitt gjort et grundig innsamlingsarbeid på sør-østnorsk bondekultur, mens andre områder og kulturer har ligget utenfor forskeres og innsamleres interessefelt. NFL håper at Kulturdepartementet vil initiere eller støtte flere innsamlingsprogrammer med siktemål å dokumentere immateriell kultur i områder som tidligere er forsømt, og samtidig styrke formidlingen av resultatene tilbake til lokalbefolkningen.

Artikkel 15

NFL ser det som særdeles viktig at grupper med interesse for immateriell kultur får delta aktivt i forvaltningen av kulturvernet.

Artikkel 16

NFL håper at Kultur- og Kirkedepartementet aktivt vil fremme norsk, immateriell kultur til den internasjonale listen over Menneskehetens immaterielle kultur.

Til departementets høringsbrev har NFL følgende kommentarer:

NFL mener at immateriell kultur står svakt i Norge på tre punkter. For det første er bevisstheten i befolkningen lav om hva immateriell kultur *er*. Immateriell kultur kan lett sees på som dagligliv, og dermed dagligdags for mange, ettersom vi alle lever med og i vår egen kultur. For det andre forbindes ”kulturvern” i svært stor grad med å ta vare på gjenstander. Viktigheten av å dokumentere fortellinger, skikker og tradisjoner har ikke samme gjennomslag i folkelig bevissthet som vern av hus og gjenstander. Det er med andre ord nødvendig å styrke folks bevissthet om at de selv har en immateriell kultur som er verdt å ta vare på, og at det finnes mange ulike former for kulturarv. NFL mener at også immateriell kultur må få sin ”Riksantikvar” – et forvaltningsnivå som kan synliggjøre, styre og fremme immateriell kultur. Departementet skriver i høringsbrevet at forvaltningen av området ivaretas godt av Kulturrådet, ABM-utvikling, museer, råd etc. Vi mener at den nåværende oppsplittingen av ansvaret gir arbeidet med immateriell kultur liten slagkraft, og at det i særlig grad usynliggjør at *også vern av immateriell kultur koster penger* – både for frivillige, profesjonelle utøvere, forskere, innsamlere, formidlere og andre interesserte. En institusjon med overordnet forvaltningsansvar vil kunne gi støtte, koordinere prosjekter og samtidig ha tyngde internasjonalt i arbeidet med å fremme vilkårene for immateriell kultur både i Norge og på verdensbasis. På det nasjonale planet er en overordnet instans viktig, fordi svært mange av de som er aktive i bevaring og formidling av immateriell kultur gjør dette på frivillig basis. Dette gjelder alt fra enkeltpersoner til organisasjoner med mer eller mindre institusjonelle tilknytninger. NFL håper derfor at ratifikasjonen vil føre til en styrking av den frivillige innsatsen – både økonomisk, og gjennom en økt bevissthet i befolkningen om immateriell kultur.

På vegne av Norsk Folkeminnelag,

Trude Luice Nedregård Isaksen, styreleder.